

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Filozofia religii			8.1.0585
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Metafizyki, Filozofii Religii i Filozofii Współczesne			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Marek Pepliński			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Formy zajęć			2 2 ECTS = 50 h 30 h bezpośredni kontakt 20 h przygotowanie do egzaminu
Wykład			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Wykład konwersatoryjny - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną - Zajęcia zdalne z wykorzystaniem Platformy Edukacyjnej i MSTeams		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - egzamin pisemny testowy - Wykonywanie notatek, streszczeń, spisów treści z zadanych tekstów na ćwiczenia lub obowiązujących na egzaminie oraz terminowe, zgodne z ustaleniami Prowadzącego przesyłanie jej wspomnianej osobie. Egzamin na platformie MS Teams. - egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu)	
		Podstawowe kryteria oceny	

A. Sposób zaliczenia, zgodny z Regulaminem Studiów UG. Ocena uwzględnia wymagania formalne dotyczące obecności. Ta jest obowiązkowa.

Egzamin

B. Formy zaliczenia

Obowiązuje znajomość materiału z wykładu, a także zadanych do przeczytania lektur/podręczników.

C. Podstawowe kryteria - ocena zgodna z punktacją regulaminu studiów UG; punkty przypisywane są poprawnej odpowiedzi lub wykonanemu zadaniu, sprawdzających nabycie efektów kształcenia
bardzo dobry 5,0 91 i więcej
dobry plus 4,5 4,5 81-90
dobry 4,0 71-80
dostateczny plus 3,5 61-70
dostateczny 3,0 51-60
niedostateczny 2,0 50 i mniej

Egzamin ustny z pytaniami (zadaniami) otwartymi (3-4 pytania lub zadania)

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

K1_W02 zna podstawową terminologię filozofii religii w języku polskim - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_W04 zna zależności między głównymi subdyscyplinami filozoficznymi - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_W05 ma uporządkowaną znajomość i rozumie główne kierunki w obrębie filozofii religii - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla filozofii religii - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_U04 czyta i interpretuje tekst filozoficzny - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_U05 poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_U07 przytacza, formułuje, analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_U13 formułuje w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K_K02 zachowuje krytycyzm wobec różnych stanowisk filozoficznych oraz doktryn religijnych - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K_K03 dyskutuje w oparciu o uzyskaną wiedzę, racjonalnie broni swego stanowiska, potrafi przedstawić obronę stanowiska przeciwnika - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

K1_K02 jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów - praca pisemna, referat, kolokwium, dyskusja, wypowiedź ustna

Powyższe efekty kształcenia zostaną zweryfikowane podczas oceny pracy pisemnej, kolokwium, dyskusji lub innej merytorycznej wypowiedzi ustnej dotyczącej danego zagadnienia, dokonywanej przez studenta.

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Z powodów respektowania ECTS warunkiem UNIEMOŻLIWIAJĄCYM kwalifikację (przystąpienie do egzaminu / zaliczenie) jest nieobecność na zajęciach w wymiarze 6 i więcej dla 15 zajęć. Jest to niezależne od tego, czy nieobecności te są mają przyczynę w chorobie czy zdarzeniu losowym. W szczególnych wypadkach Prowadzący zostawia sobie prawo do wyznaczenia sposobu odpracowania nieobecności. Obecność na wykładach jest sprawdzana. Nieusprawiedliwiona nieobecność na trzech i więcej wykładach skutkuje automatycznie obniżeniem rezultatu kwalifikacji o wartość 1/2 lub 1. (Dla 15, 3 nieobecności = -1/2; 4-5 = -1.)

B. Wymagania wstępne

K1_W02 zna podstawową terminologię filozoficzną w języku polskim w obszarze semiotyki, metodologii nauk, metodologii filozofii i ontologii
K1_W05 ma uporządkowaną znajomość i rozumie główne kierunki i teorie w obrębie semiotyki, metodologii nauk, metodologii filozofii i ontologii
K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla semiotyki, metodologii nauk, metodologii filozofii i ontologii
K1_U09 zna podstawy logiki oraz typowe strategie argumentacyjne
K1_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego

Cele kształcenia

Zapoznanie studenta z problematyką filozofii religii, jej metodami i głównymi stanowiskami dotyczącymi wybranych aspektów religii, w tym pojęć i twierdzeń mieszczących się w obszarze stanowiska teistycznego. Przygotowanie studenta do rozumienia zjawiska religii, jej wymiaru poznawczego, praktycznego i społecznego oraz zdobycie elementarnych umiejętności krytycznej refleksji nad religią w jej różnych wymiarach. Zaznajomienie z różnymi filozoficznymi ujęciami i wyjaśnieniami poszczególnych aspektów religii.

Treści programowe

Filozofia religii, jej przedmiot, metody i miejsce wśród nauk religiologicznych.

1. Dzieje refleksji nad religią w kulturze Zachodu.
2. Nauki religiologiczne. Humanistyczne, teologiczne i filozoficzne.
  - Specyfika podejścia filozoficznego w kontraście do konfesyjnego i naukowego.
3. Złożoność problematyki filozofii religii. Dziedziny filozofii religii w szerokim znaczeniu.
4. Najważniejsze aktualne metody złożone uprawiania filozofii religii:

Fenomen religii, jego aspekty a problematyka filozofii religii.

1. Problematyka istoty religii, wielości religii oraz możliwości dostarczenia adekwatnej definicji religii.
2. Wymiar poznawczy i praktyczny religii
3. Sześć elementów strukturalnych religii

Problem języka religijnego jego znaczenia i funkcji

Epistemologia religii.

1. Problematyka epistemologii religii.
2. Wybrane zagadnienia teorii poznania religijnego:
3. Natura wiary religijnej. Wiara a wierzenia religijne. Wiara, teizm, ateizm.
4. Różnorodność religijna i jej filozoficzne interpretacje.
5. Doświadczenie religijne.
6. Nauka a religia

Argumenty za i przeciwko istnieniu Boga.

1. Metateoria argumentów filozoficznych w ich relacji do religii, wiary i teologii.
2. Wybrane argumenty na istnienie Boga.
3. Wybrane argumenty przeciwko istnieniu Boga.

Teodycea i tzw. problemy zła.

Pojęcie Boga, spór o Jego naturę i relację do świata.

1. Religijne i filozoficzne pojęcia Boga.
2. Stanowiska dotyczące relacji Boga i świata:
3. Atrybuty Boga (wybrane):
  - Prostota, niezmienność i wieczność Boga.
  - Wszechmoc Boga. Co może a czego nie może wszechmocna Istota?
  - Wiedza Boga.
  - Dobroć Boga i Jego wolność.

Religia a kwestie moralne i społeczne

Filozoficzna analiza i krytyka religijnych eschatologii

Naukowe i filozoficzne wyjaśnienia religii. Nauka a religia.

1. Socjologiczne wyjaśnienia religii.
2. Psychologiczne wyjaśnienia religii.
3. Filozoficzne wyjaśnienia religii w metafizyce klasycznej i myśli egzystencjalnej.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Wykład

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

Davies, B., Wprowadzenie do filozofii religii, Warszawa 2006.
Granat W., Teodycea. Istnienie Boga i jego natura, Lublin 1968.
Meister Ch., Wprowadzenie do filozofii religii, Łódź 2018
Vardy P., Krótko o filozofii Boga, Kraków 2004.

Wszolek S., Wprowadzenie do filozofii religii, Kraków 2004.
Zagzebski, L., Wprowadzenie historyczne do filozofii religii, Kraków 2012.
Wojtysiak J., Wprowadzenie do teologii naturalnej, Kraków 2013

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta (wybrane pozycje)

Dzieje namysłu nad religią:

Zdybicka Z., Człowiek i religia, Lublin 1993, s. 21-94 (fragment materiału zawiera artykuł Filozofia religii, PEF <http://www.ptta.pl/pef/pdf/f/filozofiar.pdf>)

Analityczna filozofia religii:

Pepliński M., Analityczna filozofia religii i teologia filozoficzna, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 437-58. <http://bit.ly/2MxOfyO>

Davies B., Wprowadzenie do filozofii religii, Warszawa 2006. Rozdziały 1-2.

Semiotyka religii:

Pepliński M., Wartość kognitywna języka religijnego: perspektywa analityczna, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 519-25. <http://bit.ly/2FNMnkV>

Davies B., Wprowadzenie do filozofii religii, Warszawa 2006. Rozdziały 1-2 (zwłaszcza s. 11-24; 30-41).

Epistemologia religii:

Pepliński M., Alwina Plantingi koncepcja racjonalności przekonań religijnych na tle głównych stanowisk w XX wiecznej analitycznej epistemologii religii, w: Rozum i przestrzeń racjonalności, red. A. Chmielecki, Gdańsk 2010, 99-127. <http://bit.ly/2Rh1leR>

lub

Pepliński M., Analityczna epistemologia religii ostatnich pięciu dekad. Filo-Sofija 15 (2011/4), 919-938. <http://bit.ly/2sOWqNY>

oraz

Davies B., Wprowadzenie do filozofii religii, Warszawa 2006. Rozdziały 1-2. (zwłaszcza s. 19-29)

Argumenty za istnieniem Boga

A.1 lub inne zaakceptowane przez Prowadzącego

Problematyka teodycealna – relacja zła do Boga

Gadacz T., Pepliński M., Teodycea, Religia. Encyklopedia PWN 2002-2003. <http://bit.ly/2UjZ36q>

lub

Zagzebski L., Wprowadzenie historyczne do filozofii religii, Kraków 2012, 143-165. [r. 7- Problem zła]

lub

Meister Ch., Wprowadzenie do filozofii religii, w tłumaczeniu Dawida Misztala i Tomasza Sieczkowskiego, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2018, 219-251.

Teologia filozoficzna – atrybuty Boga:

Jeden atrybut do wyboru:

Koszałko M., Pepliński M., Prostota, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 87-107. <http://bit.ly/2FP1sTo>

Koszałko M., Pepliński M., Wszegmoc, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 37-59. <http://bit.ly/2TetOJB>

Łukasiewicz D., Wszeghwiedza, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 61-73.

Mordarski R., Wicczność, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 141-153.

Pepliński M., Dobroć, w: Przewodnik po filozofii religii. Nurt analityczny, red. J. Salamon, Kraków 2016, 121-40. <http://bit.ly/2RhfrZN>

Pepliński M., Problematyka wszeghwocy Boga – rzeczy nowe i stare, „Filo-Sofija” 30(2015/3), 11-44. <http://bit.ly/2UddAjW>

lub inny atrybut na podstawie zaakceptowanego przez Prowadzącego tekstu.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K1_W02 K1_W04 K1_W05 K1_W09 K1_U04 K1_U05 K1_U07 K1_U13 K_K01 K_K02 K_K03	K1_W02 zna podstawową terminologię filozofii religii w języku polskim P6U_W P6S_WG K1_W04 zna zależności między głównymi subdyscyplinami filozoficznymi i filozofią religii P6U_W P6S_WG K1_W05 ma uporządkowaną znajomość i rozumie główne kierunki w obrębie filozofii religii P6U_W P6S_WG P6S_WK K1_W09 zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla filozofii religii P6U_W P6S_WG P6S_WK
	Umiejętności

K1_U04 czyta i interpretuje tekst filozoficzny P6U_U P6S_UK
K1_U05 poprawnie stosuje poznaną terminologię filozoficzną P6U_U P6S_UW
K1_U07 przytacza, formułuje, analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia P6U_U P6S_UW
K1_U13 formułuje w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych P6U_U P6S_UK

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego P6U_K P6S_KK
K_K02 zachowuje krytycyzm wobec różnych stanowisk filozoficznych oraz doktryn religijnych, jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów P6U_K P6S_KK
K_K03 dyskutuje w oparciu o uzyskaną wiedzę, racjonalnie broni swego stanowiska, potrafi przedstawić obronę stanowiska przeciwnika, na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania P6U_K P6S_KO

Kontakt

marek.peplinski@ug.edu.pl